

Agder 2020 evaluering av politisk samordningsgruppe

Evaluering av struktur for oppfølging av Regionplan Agder

Agder 2020 evaluering PSG

Om rapporten

Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner gjennomfører en årlig statusoppdatering av pågående oppfølgingsarbeid av Regionplan Agder 2020. I forbindelse med kommunestyre- og fylkestingsvalg høsten 2015 regnes det med utskiftninger i PSG. Dette gjør at det blir nødvendig å overføre kunnskap fra sittende til nye PSG på en best mulig måte. Videre har Regionplanen nådd en viktig milepæl, og det gjennomføres derfor en evaluering av arbeidet i PSG så langt.

Gjennomgående er tilfredsheten med strukturen og arbeidet god, men innspill til justering er kommet, og anbefalinger gis i rapporten.

Forfattere

Rune Stiberg-Jamt er ass. dir ved Oxford Research og senioranalytiker. Stiberg-Jamt har vært prosjektleder for oppdraget.

Jon P. Knudsen er førsteamanuensis ved Universitetet i Agder og senioranalytiker ved Oxford Research. Knudsen har vært kvalitetssikrer for rapporten.

Bernhard Weigel er analytiker ved Oxford Research, og vært ansvarlig for datainnsamling og rapportering i prosjektet.

Om Oxford Research

Knowledge for a better society

Oxford Research er et nordisk analyseselskap. Vi dokumenterer og utvikler kunnskap gjennom analyser, evalueringer og utredninger slik at politiske og strategiske aktører kan få et bedre grunnlag for sine beslutninger.

Vi kombinerer vitenskapelige arbeidsmetoder med kreativ idéutvikling for å tilføre våre kunder ny kunnskap. Vårt spesialfelt er analyser og evalueringer innen nærings- og regionalutvikling, forskning og utdanning samt velferds- og utdanningspolitikk.

Oxford Research ble grunnlagt i 1995 og har selskaper i Norge, Danmark, Sverige og Finland. Oxford Research er en del av Oxfordgruppen og retter sitt arbeid mot det nordiske og det europeiske markedet.

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4623 Kristiansand
Norge
(+47) 40 00 57 93
post@oxford.no
www.oxford.no

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	3	<i>PS3: Hvordan fungerer arbeidet rettet mot eksterne?</i>	11
2. Om denne rapporten	4	<i>PS4: I hvor stor grad forholder medlemmene seg til Regionplanen, og hva mener de at PSG har oppnådd?</i>	12
2.1 Formål	4	5.1 Annet	12
2.2 Problemstillinger	4	5.2 Utfordringer	12
PS1: Hvordan fungerer samordning mellom medlemmene i PSG?	4	6. Mulige justeringer og anbefalinger	14
PS2: Hvordan fungerer det interne arbeidet i PSG?	4	6.1 Mulige justeringer	14
PS3: Hvordan fungerer arbeidet rettet mot eksterne?	4	6.2 Oppsummert: hovedanbefalinger	15
PS4: I hvor stor grad forholder deltakerne seg til Regionplanen, og hva mener de at PSG har oppnådd?	4		
2.3 Metode	5		
3. Regionplan Agder 2020	6		
3.1 Klima	6		
3.2 Samferdsel & kommunikasjon	6		
3.3 Det gode livet – Agder for alle	6		
3.4 Utdanning	6		
3.5 Kultur	7		
4. Gjennomføring	8		
4.1 PSG	8		
Sammensetning	8		
Mandat	9		
4.2 Rådmannsgruppen	9		
Mandat	9		
Sammensetting	9		
4.3 Faggrupper	9		
5. Funn	10		
PS1: Hvordan fungerer samordning mellom medlemmene i PSG?	10		
PS2: Hvordan fungerer det interne arbeidet i PSG?	10		

1. Sammendrag

Oxford Research har gjennomført en evaluering av politisk samordningsgruppe (PSG) som er eksisterende struktur for oppfølging av Regionplan Agder 2020-samarbeidet. Evalueringen inngår i en større gjennomgang av regionplanen.

I forbindelse med oppdraget ble alle medlemmene i PSG, inklusive observatørene, intervjuet og bedt om å ta stilling til ti påstander om PSG.

På bakgrunn av svarene som kom frem i undersøkelsen anses Regionplan Agder 2020 som et viktig dokument, og PSG som en viktig arena for oppfølging av regionplanen. Likevel er det identifisert en rekke utfordringer PSG må løse fremover.

De største utfordringene, slik Oxford Research ser det, er at det er forskjell på struktur og kultur. Medlemmene i PSG bidrar ikke i tilstrekkelig grad til å fylle eksisterende strukturer med meningsfullt innhold. Dette gjelder blant annet på input-siden, hvor medlemmene anerkjenner at de *kan* bidra til agendaen, men ikke gjør det. Samtidig er medlemmene klare over at de har et ansvar for å sikre oppfølging i sine regionråd og kommuner, men dette fungerer ikke godt nok i praksis.

Videre må PSG avklare sin rolle, både internt og eksternt. Samordningsgruppen er tenkt å være et politisk verksted for regional samordning, men fungerer i praksis mer som en informasjonsarena. Det er også noe overlapp med blant annet KS i forhold til Sørlandstinget.

Oxford Research merker seg at PSG som regionens eneste organ for koordinering og problemløsning, benytter seg av en ovenfra-ned tilnærming som ikke nødvendigvis samsvarer med behovene i regionen. Det bør derfor på sikt vurderes å skape en arena for politiske drøftelser hvor også næringsliv, interesseorganisasjoner og andre aktører av regional betydning er involvert, og bidrar til å løse regionale utfordringer sammen.

Denne rapporten er skrevet utfra et relativt avgrenset mandat og berører derfor i liten grad de bredere diskusjoner og reformprosessene som for tiden omgir kommunenes og fylkeskommunenes fremtid. Spørsmålene vi berører kan likevel ikke forstås fullt ut uten å ta høyde for nettopp disse forholdene.

2. Om denne rapporten

2.1 FORMÅL

Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner gjennomfører en årlig statusoppdatering av pågående oppfølgingsarbeid av Regionplan Agder 2020. I forbindelse med kommunestyre- og fylkestingsvalg høsten 2015 regnes det med utskiftninger i PSG. Dette gjør at det blir nødvendig å overføre kunnskap fra sittende til nye PSG på en best mulig måte.

Videre har Regionplanen nådd en viktig milepæl, og det gjennomføres derfor en evaluering av arbeidet i PSG så langt. Denne rapporten skal brukes i denne evalueringen, men parallelt gjennomføres en intern undersøkelse av status for gjennomføring og en gjennomgang av handlingsprogrammet. Eventuelle endringer skal 1) styrke samordningen, 2) styrke forankringen på kommunalt og regionalt nivå, og 3) legge opp til effektivt samarbeid.

2.2 PROBLEMSTILLINGER

Oppdragsgiver har forhåndsdefinert en intervjuguide som grovt kan deles inn i fire problemstillinger:

PS1: Hvordan fungerer samordning mellom medlemmene i PSG?

Hensikten med PSG er at de ulike kommunene og regionrådene som deltar, samordnes når de gjennomfører felles prosjekter, eller når det oppstår saker som er relevante for alle. Her skal medlemmene bli enige om felles prioriteringer.

PS2: Hvordan fungerer det interne arbeidet i PSG?

Blir saker av felles interesse tatt opp på agendaen i PSG og i Sørlandstinget? Målsetningen er at samarbeidet i PSG skal være tverrpolitisk og basert på regionens interesser. Klarer medlemmene å legge sine politiske forskjeller bak seg? Klarer medlemmene å bygge opp et eierskapsforhold målsetningene i Regionplanen som de tar med seg tilbake til sine organisasjoner?

PS3: Hvordan fungerer arbeidet rettet mot eksterne?

Hensikten er at regionen utad skal tale med en felles røst og sette viktige saker på agendaen hos nasjonale myndigheter, men også i kommunene på Agder.

PS4: I hvor stor grad forholder deltakerne seg til Regionplanen, og hva mener de at PSG har oppnådd?

Som nevnt, er det ønskelig at medlemmene bygger opp et eierskapsforhold til prioriteringene som er gjort i PSG. Det skal kartlegges i hvor stor grad Regionplanen blir brukt internt i PSG, og om det er måloppnåelse innenfor satsningsområdene, spesielt likestilling.

2.3 METODE

Det ble gjennomført en semi-strukturert utspørring med ti kvantitative spørsmål som respondentene ble bedt om å ta stilling til på en skala fra 1 (minst enig) til 10 (mest enig). Deretter ble det stilt oppfølgings-spørsmål hvor respondenten begrunnet svaret. En slik undersøkelse som kombinerer kvantitative og kvalitative data, gir et godt bilde av oppfatningene til den enkelte respondent, og til gruppen av respondenter som helhet.

Respondentgruppen er satt sammen av PSGs 16 medlemmer: 4 politiske representanter fra fylkeskommunen, 8 ordførere, og 4 observatører. Respondentene ble stilt de samme spørsmålene, med unntak av PSGs leder og nestleder, som ble bedt om å vurdere sekretariatets innsats. I tillegg ble observatørene bedt om å vurdere PSGs øvrige medlemmer på spørsmålene som handlet om opplevd ansvar.

Dataene fra strukturert utspørring er aggregert og presenteres i form av diagrammer. De kvantitative fordelingene vil komplementeres med kvalitative forklaringer i form av sitater.

Dataene indikerer en skalaforskyvning med høyere kvantitativ skåre enn hva de kvalitative svarene skulle tilsi. Dette kan, ved en ny gjennomføring, løses ved å bruke en grovere skala, for eksempel en fra 1 til 5. Videre kan en legge inn negative påstander for å kontrollere for tendensen til å svare positivt. Imidlertid mener vi at funnene i denne evalueringen har metodisk god holdbarhet.

Rapporten må leses i den avgrensede konteksten den er utført i og på bakgrunn av det metodiske opplegget den bygger på. En rekke av de funnene vi har gjort, kunne gis en videre tolkning og utdyping ved å trekke inn historiske og aktuelle holdninger til den norske trenivåforvaltningen og til det reformarbeid som nå er i gang rundt kommune- og fylkesstruktur. Vi har avstått fra å gjøre slike betraktninger fordi det ville ligge utenfor mandatet. Leseren må derfor selv ha dette for øye ved tolkning av funn og anbefalinger.

Flere av de anbefalinger vi kommer med til slutt berører likevel utfordringer som dypest sett fordrer større grep enn dem som kan tas av aktørene rundt PSG alene.

3. Regionplan Agder 2020

Regionplanen Agder 2020 er et samarbeid mellom Vest-Agder og Aust-Agder fylkeskommune, og alle kommunene i de to fylkene. Hensikten er å styrke Agder-fylkene gjennom koordinering av deltakerne og kompetanseheving i regionen innenfor en rekke satsningsområder. Regionplanen og arbeidet med den bygger på en lang historikk med fylkesovergripende samarbeid om planlegging og politikktutvikling i agderfylkene.

Planen ble vedtatt i begge fylkestingene i 2010 og skisserer flere scenarier for hvordan regionen skal være i 2020. Regionplanen er basert på strategidokumentet «Felles mål for Sørlandet 2003-2010». I det følgende presenteres områdene som prioriteres i planen.

3.1 KLIMA

Klimautfordringene anses først og fremst som en mulighet for næringslivet og kompetansemiljøer i regionen til å styrke seg og utvikle seg videre. Det trekkes frem eksport av fornybar kraft, skogressursene i regionen, og utvikling innenfor forskningsmiljøer bestående av akademia, næringslivet, offentlig sektor og flere, eksempelvis UiA og GRID, men også aktører i prosessindustrien og leverandører til petroleumsindustrien. Det offentlige skal blant annet bidra ved å prioritere miljøvennlige kjøretøy ved fremtidige innkjøp, legge til rette for klimavennlig drivstoff, samt minske transportbehovet. Videre skal det offentlige gi støtte til prosjekter og forretningsideer tilknyttet energieffektivisering og utbygging av fornybare energikilder.

3.2 SAMFERDSEL & KOMMUNIKASJON

Fylkeskommunene og kommunene skal gjøre en koordinert innsats overfor nasjonale myndigheter for å få essensielle veiprosjekter og utvikling av Sørlandsbanen på nasjonal transportplan. Også innenfor fylkenes grenser betyr det økt koordinering mellom

kommuner og fylkeskommuner i utbyggingen av veinettet. Kollektivtilbudet og sykkelnettet i regionen skal styrkes, slik at det blir mer attraktivt å velge kollektivtransport, eller sykkel. Flyplassene Kjevik og Gullknapp skal beholde sine roller som henholdsvis flyplass for private reisende og for taxifyvninger for næringslivet. Det ønskes en tydelig rollefordeling mellom Kristiansand og Arendal havn. Videre skal den digitale infrastrukturen prioriteres. Regionen skal bli best i landet på mobildekning i tettbygde strøk og langs veier, og det skal legges til rette for digital kommunikasjon mellom det offentlige og borgerne.

3.3 DET GODE LIVET – AGDER FOR ALLE

Visjonen for 2020 er å trekke mer høyt kvalifisert arbeidskraft til regionen, sikre et godt helsetilbud til innbyggerne, samt øke levekår for enkelte grupper som ikke scorer like høyt på enkelte indikatorer for levekår. Områder som krever tiltak er likestilling, sysselsetting og sykefravær, og sosiale forskjeller. Det skal derfor gis høy prioritet til tiltak som fremmer yrkesdeltakelse blant kvinner, personer med nedsatt funksjonsevne og innvandrere. Barnehagedekningen skal utvikles og frafall i videregående skole bekjempes. Fylkeskommunene vil fortløpende undersøke utviklingen av levekårene. Videre ønsker fylkeskommunene at det stimuleres til bredere folkelig deltakelse i offentlige prosesser gjennom blant annet styrket samhandling mellom kommuner og sivilsamfunnet, e-demokrati og andre teknologiske løsninger som fremmer deltakelse.

3.4 UTDANNING

Regionen er en kunnskapsregion hvor kompetanse utvikles og styrkes. Dette understrekes av de etablerte næringsklyngene i regionen og vitensenteret som er opprettet i Arendal i tråd med målsetningene i Regionplanen. De eksisterende klyngene i Agder skal stimuleres, og læring og dynamikker fra klyngene skal overføres til andre områder i næringslivet. En

ønsker fortsatt høy aktivitet innenfor forskning og utvikling og vil legge til rette for mer gründervirksomhet. Til det formålet er det etablert flere kompetansecfond. Det ønskes at gründere og næringsaktører benytter seg av både lokal kunnskap og støtte, så vel som prosjektmidler fra EU. Som et ledd i styrkingen av Agder som en kunnskapsregion satses det stort på utdanningen. For å hindre frafall og øke læringslysten hos barna foreslås det et tett forhold mellom skole og hjem, så vel som et godt samarbeid med kultur- og næringslivet.

3.5 KULTUR

Regionplanen identifiserer kultur som en viktig ressurs for regionen. Gjennom institusjoner, kulturbygg og festivaler settes regionen på kartet og blir slik mer attraktiv for tilflyttere. Reise- og næringslivet tjener på kulturlivet i regionen, og det forventes at engasje-

rer seg. Det er en målsetting av både næringslivet, offentlige, halv-offentlige og utdanningsinstitusjoner bidrar med midler. Regionen vil gjøre en innsats for at statlige bevilgninger økes, samtidig som kunnskapen om og tilgangen til støttemidler blir bedre, slik at ressursene utnyttes på en best mulig måte. Etablering av samarbeids- og kompetanseforum for festivaler, og felles arenaer for kultur og idrett kan bidra til dette. Fylkeskommunene erkjenner at frivillig innsats og sivilsamfunnet utgjør en stor del av det kulturelle livet i regionen, og vil derfor inkludere frivillig sektor i «en helhetlig kulturstrategi». Kystlinjen og lokal kulturarv ses på som en ressurs og må tas hensyn til i planleggings- og utbyggingsprosesser. Satsning på lokalhistoriske museer skal hjelpe å bevare kulturarven.

4. Gjennomføring

Regionplanen styres på et overordnet nivå av PSG og rådmannsgruppen. Fylkeskommunene og Arendal og Kristiansand kommune tillegges et spesielt ansvar for samordning. På implementeringsplan er det satt ned faggrupper som jobber mot måloppnåelse på hver sitt område. Iverksetting av målsetningene foregår på kommunalt og regionalt plan. Det forventes at hver kommune, etat eller institusjon er seg bevisst sitt delansvar. Suksess oppnås gjennom god politisk prioritering og tydelig lederskap på den ene siden, og faglig engasjement og bred involvering på lokalt plan på den annen side. Til dette formålet er kommuner og regioner representert i det fleste organene.

I februar 2011 vedtok fylkestingene i Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner hvordan arbeidet med oppfølging av Regionplan Agder 2020 skal organiseres. Det ble foreslått en organisering som vil involvere kommunene, regionene, andre offentlige etater og næringslivet. De to fylkeskommunene har sammen med Arendal og Kristiansand kommuner et spesielt ansvar for å følge opp og samordne arbeidet med regionplanen.

En av de viktigste forutsetningene for å lykkes med å gjennomføre planens ambisjoner vil være at den enkelte kommune, etat eller organisasjon tar sitt delansvar og forankrer oppfølgingen i egne styringsdokumenter.

4.1 PSG

Regionplanens måloppnåelse styres av Politisk samordningsgruppe (PSG) hvor begge Agder-fylkene, byene Kristiansand, Arendal og Grimstad, og regionene Knutepunkt Sørlandet, Lister, Lindesnes, Setesdal og Østre Agder er representert. Fra fylkeskommunen utsendes både fylkesordfører og opposisjonsleder. I tillegg har fylkesrådmennene fra begge Agder-fylkene observatørstatus. Det er også ansatt en felles koordinator for PSG og Rådmannsgruppen.

Koordinator har hovedansvaret for årlige handlingsprogrammer og status- og framdriftsrapporter. I PSG foregår de politiske diskusjonene, men utad og overfor nasjonale myndigheter skal PSG fremstå som en samlet representant for regionens interesser. Videre skal gruppen være en pådriver for saker som er viktige for regionen, både innenfor regionen og på nasjonalt plan.

Sammensetning

Tabell 1: Sammensetning av PSG

Medlem	Rep.
Bjørgulv Sverdrup Lund, leder	Aust Agder fylkeskommune
Toril Runden, nestleder	Vest Agder fylkeskommune
Terje Damman	Vest-Agder fylkeskommune
Tellef Inge Mørland	Aust- Agder fylkeskommune
Einar Halvorsen	Arendal kommune
Arvid Grundekjøn	Kristiansand kommune
Hans Antonsen	Grimstad kommune
Jan Dukene	Østre Agder
Tarald Myrum	Setesdalsregionen
Åse Severinsen	Knutepunkt Sørlandet
Oddmund Ljosland	Lindesnesregionen
Jonny Liland	Listerrådet
Observatørstatus	
Arild Eielsen	Aust-Agder fylkeskommune
Kristin Tofte Andresen	Vest-Agder fylkeskommune
Harald Danielsen	Arendal kommune
Tor Sommerseth	Kristiansand kommune
Sekretær	
Inger N. Holen	Regionplankoordinator
Kilde: Oxford Research AS	

Mandat

Politisk samordningsgruppe er:

- Premissleverandør for måloppnåelse av regionplanens fem målområder
- Vertskap for viktige politiske diskusjoner
- Pådriver for å løfte politiske toppsaker regionalt og nasjonalt

4.2 RÅDMANNSGRUPPEN

Rådmannsgruppen har det administrative ansvaret for måloppnåelse av prioriteringsområdene i Regionplanen. Gruppen sikrer administrativ og faglig forankring ved samordning av budsjetter, oppnevning av faggrupper og implementering av valgte løsninger. I gruppen sitter representanter fra fylkeskommunene, Arendal, Grimstad og Kristiansand kommune, Knutepunkt Sørlandet og regionene i Agderfylkene. Regiondirektør i KS-Agder har observatørstatus.

Mandat

Rådmannsgruppen er administrativt strategisk bindeledd for måloppnåelse av regionplanens fem målområder og har som oppgave å sikre administrativ og faglig forankring gjennom:

- Plan- og budsjettarbeid i kommunene og fylkeskommunene
- Etablerte faggrupper
- Systematisk forbedringsarbeid
- Implementering av valgte løsninger i ordinær drift

Sammensetting

Tabell 2: Sammensetting av rådmannsgruppen

Medlem	Rep.
Arlid Eielsen, leder	Aust-Agder fylkeskommune
Kristin Tofte Andresen, nestleder	Vest-Agder fylkeskommune
Harald Danielsen	Arendal kommune
Tor Sommerseth	Kristiansand kommune
Per Kristian Vareide	Grimstad kommune
Torill Neset	Østre Agder regionråd
Gro Anita Trøan	Knutepunkt Sørlandet
Eivind Berg	Setesdalsregionen
Kjell Gunnar Olsen	Lindenesregionen
Normann Udland	Listerregionen
Observatørstatus	
Jan Inge Tungesvik	KS-Agder
Kristians Råmunddal	Knutepunkt Sørlandet
Svein Vangen	Listerrådet
Signe Sollien Haugå	Setesdal regionråd
Ole Jørgen Etholm	Østre Agder
Dagfinn Lauvsland	Lindenesregionen
Ola Olsbu	Aust-Agder fylkeskommune
Kenneth Andresen	Vest-Agder fylkeskommune
Sekretær	
Inger N. Holen	Regionplankoordinator
Kilde: Oxford Research AS	

4.3 FAGGRUPPER

Det ble etablert faggrupper for hvert av de fem satsingsområdene i Regionplanen. Per dags dato er det fire grupper: klima, utdanning, kultur og folkehelse & levekår. Faggruppene har hovedoppgave er å produsere strategiske notat som danner grunnlag for oppfølging av Regionplanen og konkrete tiltak, så vel som å være en faglig ressurs for rådmannsgruppen. Gruppene er satt sammen av faglige representanter fra kommuner, fylkeskommunene og regionråd.

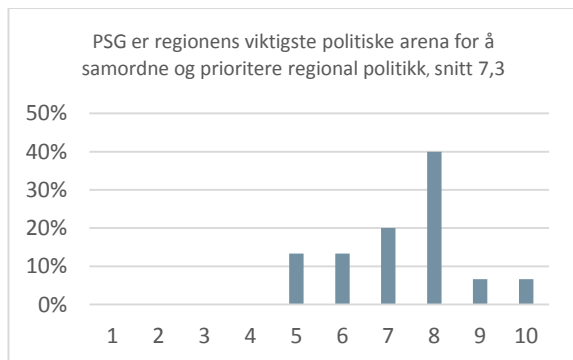
5. Funn

Funnene fra undersøkelsen er todelt. Generelt ser PSG ut til å få gode tilbakemeldinger på de kvantitative spørsmålene. Snittet varierer mellom 8,5 på sitt høyeste, og 7,2 på sitt laveste. Samtidig er det relativt høy spredning mellom svarene. Standardavviket ligger mellom 1,3 og 2,3 på de enkelte spørsmålene.

Begrunnelsene for svarene vi har bedt informantene gi, er noe mer nyansert enn hva tallskårene skulle tilsi.

PS1: HVORDAN FUNGERER SAMORDNING MELLOM MEDLEMMENE I PSG?

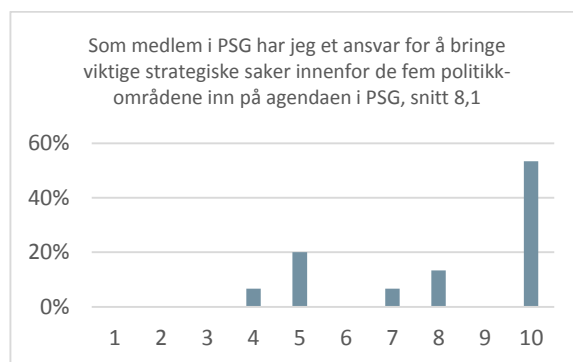
PSG har utviklet seg til en viktig møteplass for samordning og prioritering av regional politikk, mener informantene. Man opplever at PSG har klart å samle regionen på enkelte områder. Her er det lav spredning i svarene, noe som tyder på stor grad av enighet blant respondentene, samtidig som den gjennomsnittlige skåren ligger relativt lavt, på 7,3.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

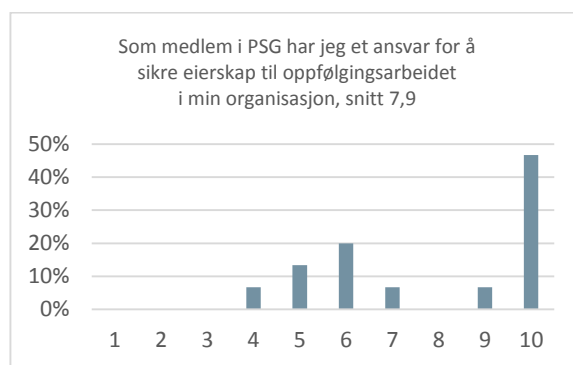
Det nevnes ni ganger at noe av det viktigste PSG har oppnådd, er å fungere som organ for samordning og tverrpolitisk arbeid. Vi tolker dette som en grunnleggende positiv holdning til PSG, til tross for den noe lave skåren PSG har fått i spørreundersøkelsen.

PS2: HVORDAN FUNGERER DET INTERNE ARBEIDET I PSG?

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

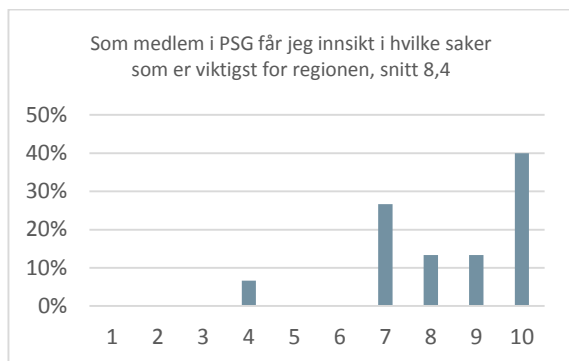
Medlemmene opplever hovedsakelig lav terskel for å bringe viktige saker innenfor de fem områdene inn på agendaen. Alle opplever at de har et ansvar, men ikke alle er enige i at dette ansvaret praktiseres i like stor grad. Grunnen til det kan være at man er i tvil om nytten ved å ta frem saker i PSG, eller at medlemmene villig overlater ansvaret for agendaen til sekretariatet.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

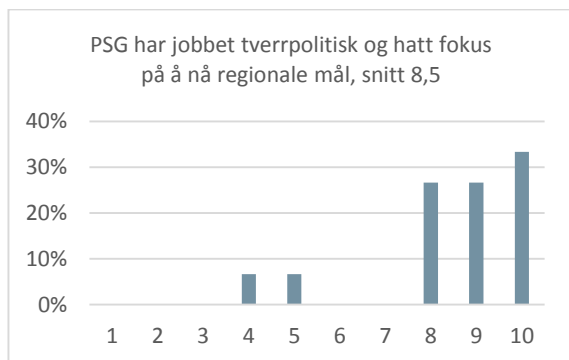
Når det gjelder ansvar for å sikre eierskap til oppfølgingsarbeidet i sine egne organisasjoner (regionråd

og kommuner), er det størst uenighet blant medlemmene i PSG. Alle føler et visst eierkapsforhold, men flere vedgår at de ikke har klart å sikre god nok oppfølging i sine regionråd og kommuner.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

PSG oppleves som «en flott plass» for å få informasjon om viktige saker, og de andre regionenes perspektiver. Informasjonen medlemmene får gjennom PSG, oppleves som nyttig, skjønt PSG ikke er den eneste kilden til relevant informasjon.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

I PSG har man i de aller fleste sakene gruppen har behandlet, klart å sette landsdelen foran partipolitisk spill, mener medlemmene. Alle trekker i samme retning, og bruker partikanalene nasjonalt til å fronte landsdelens interesser.

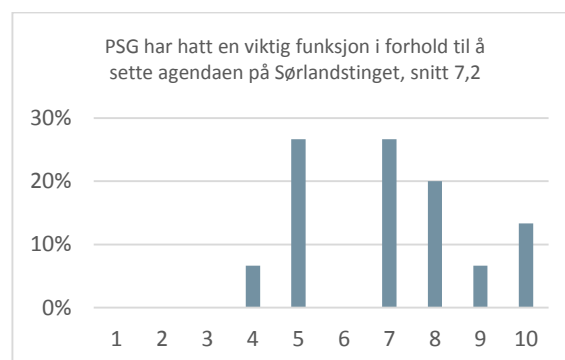
PS3: HVORDAN FUNGERER ARBEIDET RETTET MOT EKSTERNE?

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

Det er relativt stor enighet om at PSG klarer å løfte opp saker til nasjonalt nivå. På enkelte saker har regionen fått mye gjennomslag, og har hatt en god organisering av innsatsen overfor myndighetene. Å fremstå som en samlet region gir legitimitet, og selv i de spørsmålene hvor man ikke har fått gjennomslag, har man bidratt til en bevisstgjøring.

Respondentene sliter likevel med å sette fingeren på hva som er PSGs fortjeneste spesifikt, da det er flere kanaler som tas i bruk, og det blir vanskelig å skille effektene fra de ulike innsatsene man har gjort, fra hverandre.

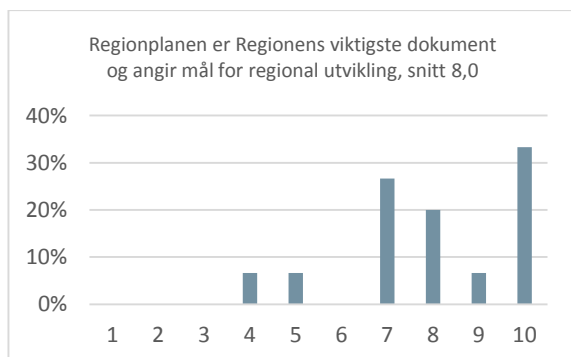

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

Man opplever også et visst dobbeltarbeid i forhold til Sørlandstinget. På enkelte områder jobber PSG og KS parallelt. Det kommer frem at det er delte erfaringer med møter i Sørlandstinget. Det er derfor en viss usikkerhet knyttet til spørsmålet om PSG faktisk klarer å sette agendaen på Sørlandstinget, og hvor effektive møtene er.

PS4: I HVOR STOR GRAD FORHOLDER MEDLEMMENE SEG TIL REGIONPLANEN, OG HVA MENER DE AT PSG HAR OPPNÅDD?

Det er stort sett enighet om at Regionplanen er regionens viktigste dokument, skjønt dette kan skyldes at planen er regionens eneste dokument av sitt slag. Fylkeskommunene bruker Regionplanen aktivt i arbeidet, mens kommunene noen ganger opplever at planen er for generell til å gi effektive føringer i konkrete saker. Likevel opplever det ikke at planen kolliderer med andre dokumenter eller planer.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

De fleste er enige om at det viktigste PSG har oppnådd, er resultater innen samferdsel. Videre viser man til at PSG har blitt til et viktig organ for tverrpolitisk arbeid, og at man har klart å sette energi og klima på dagsorden nasjonalt.

5.2 UTFORDRINGER

Basert på svarene i spørreundersøkelsen, ser vi en rekke utfordringer for PSG. Ikke alle utfordringene

5.1 ANNET

Det ble i denne undersøkelsen også spurt om medlemmene opplever at PSG har bidratt til konstruktivt arbeid med likestilling. Her ser vi stor spredning i svarene. Dette skyldes trolig ulik fortolkning av uttrykket «konstruktivt nivå». Mens noen er fornøyde med arbeidet så langt, mener andre at arbeidet har vært for mye preget av konsensus, og at man ikke har tatt opp saker hvor det er større uenighet. Samtidig synes temaet å gå igjen på møtene, noe som skaper inntrykk av at man gjør et grundig arbeid hos noen, mens andre mener dette fører til en viss trettehet.

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

Sekretariatet for samordningsgruppen har fått mye ros, både fra de som ble bedt om å evaluere sekretariatets arbeid, og fra flere som ikke ble eksplisitt spurt om tematikken. Det kan imidlertid gjøres en tydeligere avklaring av rollefordelingen mellom sekretariatet og rådmannsgruppen, mener noen.

Det er delte meninger om PSG bør utvides. Flere anerkjenner at kommunene som ikke er representert, kan være skeptiske, da de ikke vet hva som foregår i samordningsgruppen. På den annen side opplever den nåværende størrelsen som oversiktlig.

lar seg løse med organisatoriske grep, eller innenfor dagens rammer for PSG. Noen av utfordringene er dypest sett knyttet til virkemåten av det norske treningsystemet for politisk styring med de oppgavefordelinger og den legitimitet dette systemet har.

- 1) Det er avvik mellom **struktur og kultur**. Det er lagt til rette for at medlemmene skal bidra til agendaen, og de er klare over at de bør gjøre det. Likevel skjer dette i for liten grad. Det samme gjelder medlemmenes ansvar for å sikre eierskap lengre nede i systemet (se punkt 3).
- 2) Samordningsgruppen er konstruert som et konsensusorgan. Dette gjør at man mangler verktøy for å **håndtere uenighet**. Som følge kan viktige saker hvor det på forhånd er klart at man ikke vil oppnå enighet, bli utelatt fra agendaen. I PSGs nåværende form finnes det ingen strukturell eller organisatorisk løsning på dette.
- 3) Man sliter med å sikre **god nok forankring** av PSGs «vedtak» i regionrådene og i kommunene. Årsaker til det kan være at det er vanskelig å finne konsensus om regionrådets posisjon i PSG, eller at ikke alle kommunestyre og regionråd får tid til å behandle sakene på agendaen før møtene finner sted.
- 4) Det oppleves at det er et uavklart forhold til **andre møtearenaer**. Ordførerne i regionen møtes også i andre fora og behandler noen av de samme problemstillingene. Dette bidrar til å så tvil om hva man kan få ut av møtene i PSG.
- 5) Medlemmene *opplever* at det er et uavklart forhold mellom PSG og KS overfor **Sørlandstinget**.
- 6) Flere av medlemmene mener at det er høy møtehyppighet, men **for lite innhold** i forhold til det. Inntrykket oppstår når sakene legges frem i form av orienteringer, og ikke behandles grundig.
- 7) Oxford Research har inntrykk av at PSG har et noe **innadvendt fokus** som ikke samsvarer med moderne perspektiver på *governance* og regional problemløsning.

6. Mulige justeringer og anbefalinger

Vi vil i det følgende skissere noen forslag til hvordan utfordringene som ble identifisert i forrige kapittel, kan imøtekommes.

6.1 MULIGE JUSTERINGER

En av de største utfordringene slik vi ser det, er avviket mellom **struktur og kultur**. Vi ser blant annet at medlemmene er seg bevisste ansvaret om å bringe inn saker på agendaen, og sikre forankringsarbeid i sine organisasjoner, men ikke lever opp til egne forventninger. Dette er ikke noe enkle strukturelle grep kan endre. Istedenfor bør det skapes en kultur hvor medlemmene og sekretariatet utfordrer hverandre til å bringe inn saker som er viktige for regionen, samt å bidra til forankring i regionrådene og kommunene. Den beste måten å sikre dette på, er å skape eierskap til PSG som organ, og til beslutningene som blir tatt i gruppen. Valget i september og de påfølgende personmessige endringene i kommuner, regionråd og PSG er en god mulighet til å skape et slikt eierskapsforhold, og kommunisere forventningene til medlemmene på.

Enkelte forslag i denne rapporten innebærer at sekretariatet bør få en utvidet rolle. Denne rollen er imidlertid knyttet til *tilrettelegging* for PSGs arbeid, ikke til selve arbeidet. Vi ser en fare for at sekretariatet kan bli oppfattet som en «sovepute» av medlemmene i PSG, og at et for sterkt sekretariat vil ta ansvaret for arbeidet fra politikerne. Det er derfor viktig at sekretariatet får en tydelig funksjon og posisjon som fasilitator som utfordrer medlemmene til å bidra.

En mulig justering Oxford Research anser som hensiktsmessig, er å gjøre PSG mer synlig for kommunene gjennom møtereferater og innkallinger (se også neste punkt). Dette er funksjoner som naturlig vil tilfalle sekretariatet.

Det er ikke noe klar formening om PSG er et for lite og eksklusivt organ, eller ikke. Vi vil derfor ikke

komme med noen anbefalinger om PSG bør utvides eller beholdes med sin nåværende størrelse. Likevel er det en oppfatning om at **de ikke-representerte kommunene** i dag ikke har en god nok involvering i PSGs diskusjoner og prioriteringer. Det ble påpekt for oss at selv kommuner og regionråd som har representasjon i PSG, sliter til tider med å behandle saker i tide, før de skal opp i PSG. Vi mener at dette på sikt løses kan løses gjennom bedres spredning av informasjon til alle kommunene, og ved at møteplanene på tvers av kommunene harmoniseres. Slike tiltak vil ta tid, og vil være utfordrende å gjennomføre.

Vi mener at noen enkle grep kan til en viss grad bote på problematikken:

- Møteagendaen gjøres tilgjengelig så tidlig som mulig, og sendes ut til alle kommunene. Kommunestyrene må få tid til å behandle sakene før de tas opp i regionrådene, og deretter bringes videre til PSG.
- Som en forsøksordning kan det legges inn konkrete innstillinger eller mål for PSG-møter, som kommunestyrene og deretter regionrådene tar stilling til. PSGs møter vil på slikt vis «spisses» og gi tydeligere «avkastning» for medlemmene.
- PSG kan med fordel kontakte ikke-representerte kommuner direkte for å forklare seg om dagsordenen, eller for å få innspill i enkeltsaker på PSGs agenda.
- Det sendes ut detaljerte referater til kommunestyrene og regionrådene etter endt møte i PSG. Agenda for neste møte kan i den grad den ligger klart, sendes sammen med referat. Referatene bør inneholde konkrete kulepunkter som tydeliggjør forventningene til den enkelte kommune.

I tillegg mener vi at en av de viktigste forutsetningene for å lykkes med å gjennomføre regionplanens ambisjoner vil være at den enkelte kommune tar sitt

delansvar og forankrer oppfølgingen i egne styringsdokumenter. Det må bli tydelig i større grad enn i dag, hvor ansvaret for de enkelte delene ligger.

Dette vil også bøte på utfordringen med opplevd **for lite innhold** i PSGs møter. Inntrykket er at PSG har utviklet seg i retning av å bli en informasjonsarena hvor medlemmene orienteres om saker, fremfor at organet fungerer som et politisk verksted.

En annen identifisert utfordring er at **PSGs rolle er uavklart** i forhold til andre møtearenaer. Andre arenaer er for eksempel eiermøter i Agder Energi og KS. Vi anbefaler at man ved inngangen av neste periode tydeliggjør PSGs mandat for medlemmene og de øvrige kommunene. Det må klart gå frem hvilke saker som hører hjemme i PSG, og hvilke saker som kan overlates til andre forum. Samtidig må det også skapes en bevissthet om dette i de ikke-representerte kommunene. Kommuner med særskilte interesser som faller innenfor PSGs mandat, bør heller inviteres til å legge frem sine saker for PSG, enn å bruke de andre arenaene. PSG er per dags dato oppfølgingsstrukturen for Regionplan Agder 2020. Følgelig vil det være naturlig å dra skillet mellom relevante og ikke-relevante saker her.

Når det gjelder den noe uklare relasjonen mellom PSG og KS i forhold til **Sørlandstinget**, kan en med fordel inngå et tydelig og avgrenset samarbeid her, slik at PSG blir et arbeidsutvalg for Sørlandstinget. PSG vil da utgjøre den faglige delen av sekretariatet mens KS utgjør det praktiske sekretariatet i forbindelse med møter i Sørlandstinget.

Når det gjelder **håndtering av uenighet**, er dette noe som ikke kan løses med organisatoriske eller strukturelle grep, all den tid PSG er et konsensusorgan uten beslutningsmyndighet eller direkte demokratisk forankring. Vi ønsker likevel å rette oppmerksomheten mot problematikken, da flere medlemmer har påpekt for oss at de opplever dette som en utfordring. Den kanskje viktigste konsekvensen av dette er at viktige temaer hvor medlemmene forventer at det blir uenighet, ikke blir diskutert i PSG. For

å bøte på dette, anbefaler vi at medlemmene oppmuntres til å bringe inn saker på agendaen, selv hvor det forventes uenighet. Dette kan bidra til å skape en bevissthet om PSG som en arena for politiske drøftelser og dialog, også i vanskelige saker. Dette forutsetter at møteformen underbygger gruppens funksjon som verksted. Det må stimuleres til å tenke høyt og med noe mindre fokus på faglige premisser, slik at det kan bli en reell politisk debatt.

6.2 OPPSUMMERT: HOVEDANBEFALINGER

Man har fått på plass en struktur for oppfølging av Regionplan Agder 2020 som har møtt visse utfordringer. Det er vår mening at kulturen ikke i stor nok grad bidrar til å fylle strukturen med meningsfullt innhold. Her bør sekretariatet utfordre PSG til å bidra i større grad med innhold. Medlemmene må etterleve ansvaret de har fått, særlig med hensyn til å bidra til den interne samordningen, og til å sikre forankring på hjemmebanen. Vi merker oss at medlemmene klarer å stå samlet i noen saker med stor regional betydning. Denne innsatsen bør forsterkes og utvides til å gjelde bidrag til agendaen og forankringsarbeid hjemme.

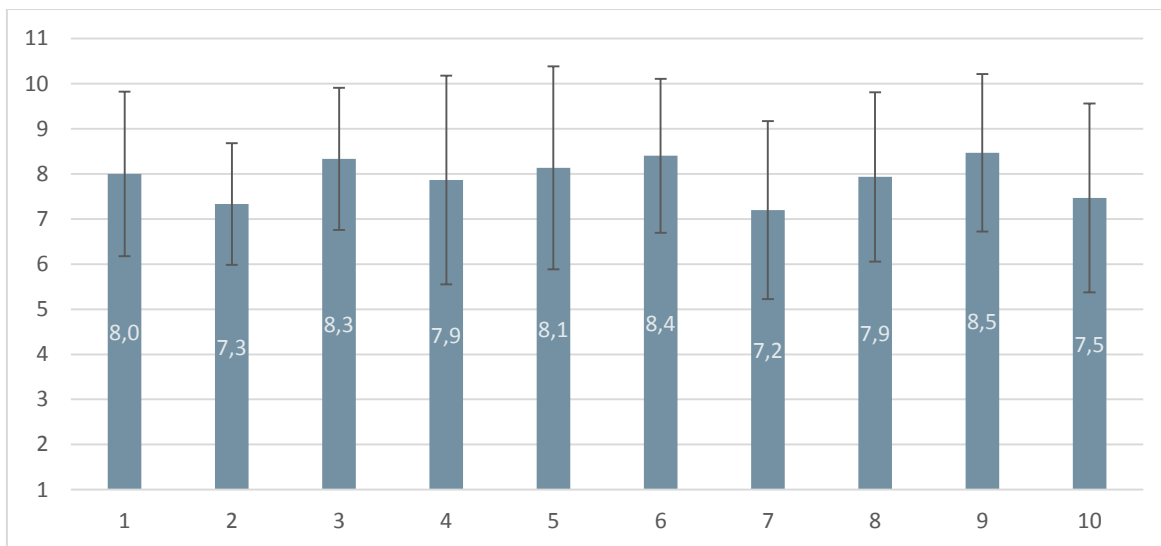
PSG må avklare sin rolle i forhold til å være en møteplass vs. et politisk verksted. Dagens PSG bærer i for stor grad preg av å være en møteplass, noe som gjør at den opplevde nytten av samordningsgruppen blir lavere. Det kan spekuleres i at dette er en av grunnene til at medlemmene ikke følger opp ansvaret de vet de har. Oxford Research anbefaler at PSG orienterer seg sterkere i retning av politisk dialog med klare ambisjoner og ønske om handling.

Det er vårt inntrykk at konflikten mellom kultur og struktur skyldes for lav opplevd relevans. Medlemmenes innsats i forhold til å bidra til agendaen og å sikre forankring på hjemmebane, forventer vi vil øke dersom PSG klarer å redefinere seg i henhold til mandatet.

Vedlegg

Figur 1 Skårer og standardavvik

Intervjuer PSG, 2015
Kilde: Oxford Research AS

Respondentene ble bedt om å ta stilling til følgende påstander fra en skala fra 1 (minst enig) til 10 (mest enig):

1. Regionplanen er Regionens viktigste dokument og angir mål for regional utvikling
2. PSG er regionens viktigste politiske arena for å samordne og prioritere regional politikk
3. Som medlem i PSG har jeg et ansvar for å løfte politiske saker opp på et regionalt nivå
4. Som medlem i PSG har jeg et ansvar for å sikre eierskap til oppfølgingsarbeidet i min organisasjon (fylkeskommune, kommune, regionråd)
5. Som medlem i PSG har jeg et ansvar for å bringe viktige strategiske saker innenfor de fem politikkområdene inn på agendaen i PSG
6. Som medlem i PSG får jeg innsikt i hvilke saker som er viktigst for regionen
7. PSG har hatt en viktig funksjon i forhold til å sette agendaen på Sørlandstinget
8. PSG har hatt en viktig funksjon i forhold til å løfte politiske saker opp til nasjonalt nivå
9. PSG har jobbet tverrpolitisk og hatt fokus på å nå regionale mål
10. PSG har vært en viktig arena for å løfte arbeidet med likestilling opp på et konstruktivt nivå.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6kr.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu